

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

27 päivänä helmikuuta 2014*

Direktiivi 2001/29/EY — Tekijänoikeus ja lähioikeudet tietoyhteiskunnassa — Käsite ”välittäminen yleisölle” — Teosten levittäminen terveyskylpylälaitoksen huoneissa — Direktiivin säännösten välitön oikeusvaikutus — SEUT 56 ja SEUT 102 artikla — Direktiivi 2006/123/EY — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Kilpailu — Tekijänoikeuksien yhteishallinnointia koskeva yksinoikeus

Asiassa C-351/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Krajský soud v Plzni (Tšekki) on esittänyt 10.4.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.7.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s.

vastaan

Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen, varapresidentti K. Lenaerts, joka hoitaa neljännen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit M. Safjan, J. Malenovský ja A. Prechal (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.6.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s., edustajinaan advokát A. Klech ja advokát P. Vojíš sekä asiamiehenään T. Matějičný,
- Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s., edustajanaan advokát R. Šup,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Kemper,
- Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér ja K. Szijjártó,

* Oikeudenkäyntikieli: tšekki.

- Itävallan hallitus, asiamiehenään A. Posch,
  - Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, M. Drwięcki, D. Lutostańska ja M. Szpunar,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään P. Ondrůšek, I. V. Rogalski ja J. Samnadda,
- kuultuaan julkisasiamiehen 14.11.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10) 3 ja 5 artiklan, palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY (EUVL L 376, s. 36) 16 artiklan sekä SEUT 56 ja SEUT 102 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s. (jäljempänä OSA), joka on musiikkiteoksiin liittyvien tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö, ja Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. (jäljempänä Léčebné lázně), joka on kylpylähoitoja tarjoavaa muuta kuin valtiollista terveydenhoitolaitosta ylläpitävä yhtiö, ja jossa on kyse maksujen suorittamisesta tekijänoikeuksista, jotka liittyvät televisio- tai radiolähetysten saataville saattamiseen kyseisen laitoksen huoneissa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 23 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. Tämän oikeuden olisi katettava kaikenlainen teoksen siirto ja edelleen siirto yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Tämän oikeuden ei olisi koskettava muita toimia.”
- 4 Direktiivin 2001/29 3 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus välittää yleisölle teoksia ja oikeus saattaa muu aineisto yleisön saataviin”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.”
- 5 Direktiivin 2001/29 5 artiklan otsikkona on ”Poikkeukset ja rajoitukset”, ja siinä säädetään seuraavaa:
”_ _

2. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 artiklassa[, jonka otsikko on 'Kappaleen valmistamista koskeva oikeus',] säädettyyn kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen seuraavissa tapauksissa:

--

e) kun kyseessä on kappaleen valmistaminen radio- tai televisiolähetysistä ei-kaupallisissa yhteiskunnan laitoksissa kuten sairaaloissa tai vankiloissa, edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 ja 3 artiklassa säädettyihin oikeuksiin seuraavissa tapauksissa:

--

b) vammaisten henkilöiden hyödyksi tapahtuva käyttö, joka liittyy suoraan vammaisuuteen ja [on] luonteeltaan ei-kaupallista, siinä laajuudessa kuin kyseinen vamma tätä vaatii;

--

5. Tämän artiklan [2 ja 3] kohdan mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.”

6. Direktiivin 2006/123 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Poikkeukset”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’palvelulla’ itsenäisenä ammatinharjoittajana suoritettavaa [SEUT 57] artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, josta yleensä saadaan korvaus;

--”

7. Direktiivin 2006/123 16 artiklan otsikko on ”Palvelujen tarjoamisen vapaus”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on kunnioitettava palveluntarjoajien oikeutta tarjota palvelujaan muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, johon he ovat sijoittautuneet.

--”

8. Direktiivin 2006/123 17 artiklan otsikko on ”Lisäpoikkeukset palvelujen tarjoamisen vapaudesta”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Edellä olevaa 16 artiklaa ei sovelleta

--

11) tekijänoikeuteen ja lähioikeuksiin --”

Tšekin oikeus

- 9 Tekijänoikeuslain nro 121/2000 (jäljempänä tekijänoikeuslaki) 23 §:n, sellaisena kuin se oli voimassa pääasiassa riidanalaisen ajanjakson aikana, mukaan teoksen lähettämällä radiossa tai televisiossa tarkoitetaan radiossa tai televisiossa lähetetyn teoksen saataville saattamista välineillä, jotka ovat teknisesti sopivia radio- tai televisiolähetysten vastaanottamiseen. Tällaisena lähettämisenä ei kuitenkaan pidetä teoksen saattamista potilaiden saataviin silloin, kun he saavat terveydenhoitoa tällaisia palveluja tarjoavissa laitoksissa.
- 10 Tekijänoikeuslain 98 §:n mukaan tekijänoikeuksien yhteishallinnointi edellyttää luvan saamista. Kyseisen pykälän 6 momentin c kohdan mukaan toimivaltainen ministeri voi myöntää tällaisen luvan ainoastaan, jos kullakin toisella henkilöllä ei vielä ole lupaa käyttää samaa oikeutta suhteessa samaan suojan kohteeseen ja, jos kyse on teoksesta, käyttää samaa oikeutta samantyyppisen teoksen osalta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 11 OSA vaatii Léčebné lázně maksamaan 546 995 Tšekin korunan (CZK) suuruisen summan viivästyskorokseen sillä perusteella, että tämä on asentanut 1.5.2008 ja 31.12.2009 välisen riidanalaisen ajanjakson aikana tekemättä OSA:n kanssa käyttöluvasopimusta terveyskylpylälaitostensa huoneisiin televisio- ja radiolaitteita, joilla se saattaa potilaidensa saataville OSA:n hallinnoimia teoksia. OSA:n mukaan tekijänoikeuslain 23 § on ristiriidassa direktiivin 2001/29 kanssa siltä osin kuin siinä säädetään terveydenhoitolaitoksia koskevasta poikkeuksesta, jonka mukaan niiden ei hoitoja antaessaan tarvitse maksaa tekijänoikeuteen liittyviä hyvityksiä.
- 12 Léčebné lázně väittää, että se kuuluu mainitussa 23 §:ssä tarkoitettun poikkeuksen piiriin, ja se kiistää väitteen, jonka mukaan kyseinen säännös olisi ristiriidassa direktiivin 2001/29 kanssa. Se toteaa vielä, että jos kuitenkin on katsottava, että näin on, kyseiseen direktiiviin ei voida vedota yksityisten oikeussubjektien välisessä riita-asiassa.
- 13 Léčebné lázně väittää lisäksi, että OSA käyttää väärin monopoliasemaansa markkinoilla, koska sen taulukkojen mukaisten hyvitysten määrä on suhteettoman suuri verrattuna hyvityksiin, joita tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestöt (jäljempänä valvontajärjestöt) perivät naapurivaltioissa samantyyppisestä tekijänoikeudella suojattujen teosten käytöstä, mikä vaarantaa sen aseman markkinoilla ja sen kilpailukyvyyn naapurivaltioissa sijaitseviin terveyskylpylälaitoksiin nähden. Léčebné lázněn mukaan sen laitoksessa vierailee ulkomaalaisia asiakkaita ja siellä näkyvät ulkomaalaiset televisio- ja radioasemat. Se vetoaa palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamiseen ja väittää, että on sen edun mukaista tehdä käyttöluvasopimus sellaisen johonkin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön kanssa, joka perii pienempiä tekijänoikeuteen liittyviä hyvityksiä.
- 14 Näissä olosuhteissa Krajský soud v Plzni päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [direktiiviä 2001/29] tulkittava siten, että poikkeus, jonka mukaan tekijöille ei suoriteta korvausta heidän teoksensa välittämisestä televisio- tai radiolähetyksessä televisio- tai radiovastaanottimien välityksellä potilaiden huoneisiin terveyskylpylälaitoksessa, joka on liikeyritys, on ristiriidassa kyseisen direktiivin 3 artiklan ja 5 artiklan ([ja erityisesti sen] 5 artiklan 2 kohdan e alakohdan, 3 kohdan b alakohdan ja 5 kohdan) kanssa?
- 2) Onko direktiivin kyseisten säännösten sisältö, joka koskee edellä mainittua teoksen käyttöä, riittävän ehdoton ja riittävän täsmällinen, jotta [valvontajärjestöt] voivat vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa yksityisten välisessä riita-asiassa, jos [jäsen]valtio ei ole pannut direktiiviä [2001/29] oikein täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä?

- 3) Onko [SEUT] 56 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja sekä [SEUT] 102 artiklaa (tai tarvittaessa [direktiivin 2006/123] 16 artiklaa) tulkittava siten, että ne estävät sellaisten kansallisten oikeussääntöjen soveltamisen, joissa varataan tekijänoikeuksien yhteishallinnointi [jäsen]valtion alueella vain yhdelle (monopoliasemassa olevalle) [valvontajärjestölle] eikä siten anneta palvelujen vastaanottajien valita vapaasti [valvontajärjestöä] jostain toisesta [jäsen]valtiosta?”

Suullisen vaiheen uudelleen aloittaminen

- 15 Léčebné lázně pyysi unionin tuomioistuimen kirjaamoon 16.12.2013 toimittamallaan asiakirjalla unionin tuomioistuinta määräämään ”prosessinjohtotoimista ja asian selvittämistoimista”, joihin kuului Městský soud v Praze 14.5.2013 antaman tuomion esittäminen, ja se liitti kyseisen tuomion mainittuun asiakirjaan. Samassa asiakirjassa Léčebné lázně pyysi myös suullisen vaiheen uudelleen aloittamista. Tätä pyyntöä perusteltiin sillä, että mainittu tuomio liittyy ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kolmanteen kysymykseen, ja sillä, että Léčebné lázněn mukaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 28 ja 29 kohtaan sisältyy virheellisiä toteamuksia,
- 16 Sisältönsä perusteella mainittua pyyntöä on oikeudenkäynnin tässä vaiheessa pidettävä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 83 artiklassa tarkoitettuna suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskevana pyyntönä.
- 17 Kyseisen määräyksen mukaan unionin tuomioistuin voi milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päätyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisella tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettuna osapuolella ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 18 Tästä on aluksi huomautettava, että osapuolet ovat keskustelleet unionin tuomioistuimessa seikkaperäisesti ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäisestä kysymyksestä, jota julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 28 ja 29 kohta koskevat. Unionin tuomioistuin katsoo näin ollen, että sillä on käytettävissään kaikki tarvittavat seikat voidakseen vastata tähän kysymykseen.
- 19 Městský soud v Praze antamasta päätöksestä on tämän jälkeen todettava, ettei sitä voida pitää sellaisena uutena seikkana, joka voisi olennaisesti vaikuttaa vastaukseen, joka unionin tuomioistuimen on annettava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmanteen kysymykseen.
- 20 Lopuksi on todettava, ettei ole väitetty, että käsiteltävänä oleva asia olisi ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua unionin tuomioistuimessa.
- 21 Näin ollen unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että suullisen vaiheen uudelleen aloittamista koskeva pyyntö on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, onko direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan tekijöillä ei ole oikeutta sallia tai kieltää sitä, että terveystyökaluvalmistaja, joka toimii liikeyrityksenä, välittää heidän teoksiaan lähettämällä tarkoituksellisesti televisio- tai

radiovastaanottimien avulla signaalin kyseisessä laitoksessa oleviin potilaiden huoneisiin. Se pohtii lisäksi kysymystä siitä, voivatko kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan e alakohta, 3 kohdan b alakohta ja 5 kohta vaikuttaa tuon ensimmäisen säännöksen tulkintaan tällaisessa asiayhteydessä.

- 23 Tästä on huomautettava, että direktiivin 2001/29 päätavoitteena on suojan saattaminen korkealle tasolle tekijöiden hyväksi, mikä mahdollistaa sen, että nämä saavat teostensa käytöstä asianmukaisen korvauksen erityisesti silloin, kun teoksia välitetään yleisölle. Tästä seuraa, että kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa oleva käsite ”välittäminen yleisölle” on ymmärrettävä laajasti, kuten myös saman direktiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleesta nimenomaisesti käy ilmi (asia C-607/11, ITV Broadcasting ym., tuomio 7.3.2013, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Kuten OSA, Tšekin hallitus ja Euroopan komissio perustellusti väittävät, on katsottava, että kyse on direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta ”välittämisestä yleisölle”, kun pääasiassa kyseessä olevan kaltainen terveyskylpylälaitoksen ylläpitäjä mahdollistaa sen, että sen potilaat saavat yleisradioidut teokset saataviinsa televisio- ja radiovastaanottimien avulla, lähettämällä terveyskylpylälaitoksen huoneisiin vastaanotetun signaalin, joka kuljettaa suojattuja teoksia.
- 25 Käsite ”välittäminen” on näet ensinnäkin ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan kaikenlaista suojattujen teosten siirtämistä käytetyistä välineistä tai teknisistä prosesseista riippumatta (yhdistetyt asiat C-403/08 ja C-429/08, Football Association Premier League ym., tuomio 4.10.2011, Kok., s. I-9083, 193 kohta).
- 26 Terveyskylpylälaitoksen ylläpitäjä suorittaa siis välittämisen, kun hän siirtää suojattuja teoksia tietoisesti lähettämällä tarkoituksellisesti televisio- tai radiovastaanottimien avulla signaalin kyseisen laitoksen potilaiden huoneisiin (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Football Association Premier League ym., tuomion 196 kohta ja asia C-162/10, Phonographic Performance (Ireland), tuomio 15.3.2012, 40 kohta).
- 27 Tämän jälkeen on huomautettava, että käsitteellä ”yleisö”, johon direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa viitataan, tarkoitetaan määrittämätöntä määrää potentiaalisia vastaanottajia, ja se edellyttää lisäksi sitä, että henkilöitä on oltava varsin huomattava määrä (ks. em. asia ITV Broadcasting ym., tuomion 32 kohta).
- 28 Tästä jälkimmäisestä kriteeristä on täsmällisemmin todettava, että on otettava huomioon kumulatiivinen vaikutus, joka teosten saattamisella potentiaalisten vastaanottajien saataviin on. On muun muassa merkityksellistä tietää, kuinka moni henkilö voi tutustua samaan teokseen samanaikaisesti ja peräkkäin (asia C-306/05, SGAE, tuomio 7.12.2006, Kok., s. I-11519, 39 kohta ja em. asia ITV Broadcasting ym., tuomion 33 kohta).
- 29 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 28 kohdassa todennut, terveyskylpylälaitokseen voidaan majoittaa sekä samana ajankohtana että peräkkäin määrittämätön mutta varsin huomattava määrä henkilöitä, jotka voivat vastaanottaa yleisradiolähetyksiä huoneissaan.
- 30 Toisin kuin Léčebné lázně väittää, tätä toteamusta ei voida kumota pelkästään sillä, että terveyskylpylälaitoksen potilaat majoittuvat kyseiseen laitokseen yleensä pidemmäksi aikaa kuin hotellin asiakkaat, koska teosten tällaisten potilaiden saataviin saattamisesta aiheutuvien kumulatiivisten vaikutusten johdosta teosten saataville saattaminen voi koskea varsin huomattavaa määrää henkilöitä.
- 31 On myös huomautettava, että se, että yleisradioitu teos kuuluu direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun käsitteen ”välittäminen yleisölle” piiriin, edellyttää kuitenkin vielä sitä, että kyseinen teos lähetetään uudelle yleisölle eli yleisölle, jota suojattujen teosten tekijät eivät ottaneet huomioon, kun he antoivat luvan teosten käyttämiseen alkuperäiselle yleisölle välittämistä varten (ks. em. yhdistetyt asiat Football Association Premier League ym., tuomion 197 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 32 Hotellin asiakkaiden tavoin terveyskylpylälaitoksen potilaat muodostavat tällaisen uuden yleisön. Terveyskylpylälaitos on näet organisaatio, joka täysin tietoisena menettelynsä seurauksista pyrkii toiminnallaan saattamaan suojatun teoksen potilaidensa saataviin. Ilman tätä väliintuloa nämä potilaat eivät lähtökohtaisesti voisi nauttia lähetetystä teoksesta (ks. vastaavasti em. asia SGAE, tuomion 41 ja 42 kohta).
- 33 Tästä seuraa, että se, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen terveyskylpylälaitos välittää suojattuja teoksia lähettämällä televisio- ja radiovastaanottimien avulla tietoisesti signaalin kyseisessä laitoksessa oleviin potilaiden huoneisiin, merkitsee direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”välittämistä yleisölle”.
- 34 Tätä tulkintaa ei voida kumota sillä Léčebné lázněn esittämällä väitteellä, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevan kaltainen välittäminen on ominaispiirteiltään samanlaista kuin sellainen suojattujen teosten välittäminen, jonka hammaslääkäri suorittaa vastaanotollaan ja jonka osalta unionin tuomioistuin on asiassa C-135/10, SCF, 15.3.2012 antamassaan tuomiossa katsonut, ettei se kuulu direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun käsitteen ”välittäminen yleisölle” alaan.
- 35 Tästä on riittävää todeta, että edellä mainitussa asiassa SCF annetusta tuomiosta johdetut periaatteet eivät ole merkityksellisiä nyt käsiteltävässä asiassa, koska kyseinen asia ei koske direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tekijänoikeutta vaan esittäjillä ja äänitteiden tuottajilla olevaa korvauksenluonteista oikeutta, josta säädetään vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY (EYVL L 346, s. 61) 8 artiklan 2 kohdassa.
- 36 Koska pääasiassa kyseessä olevan kaltainen suojattujen teosten välittäminen merkitsee direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”välittämistä yleisölle”, kansallisessa säännöstössä on, kuten kyseisen säännöksen sanamuodosta ilmenee, säädettävä tekijöiden yksinoikeudesta sallia tai kieltää yleisölle välittäminen, jollei kyseinen välittäminen kuulu jonkin direktiivissä 2001/29 säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen alaan.
- 37 Tässä yhteydessä on etenkin tutkittava, voivatko mainitun direktiivin 5 artiklan 2 kohdan e alakohta, 3 kohdan b alakohta ja 5 kohta, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vetoaa nimenomaisesti, olla perusteluna tällaiselle poikkeukselle tai rajoitukselle.
- 38 Direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan e alakohdasta on aluksi todettava, että – kuten sen sanamuodosta ilmenee – kyseisessä säännöksessä perustetaan poikkeus tai rajoitus vain kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädettyyn kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen. Se ei siis voi olla perusteluna poikkeukselle tai rajoitukselle, joka koskee tuon saman direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä tekijöiden yksinoikeutta sallia tai kieltää niiden teosten välittäminen yleisölle.
- 39 Tämän jälkeen on todettava direktiivin 2001/29 5 artiklan 3 kohdan b alakohdasta, että sen mukaan jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta 3 artiklassa säädettyihin oikeuksiin silloin, kun on kyse vammaisten henkilöiden hyödyksi tapahtuvasta käytöstä, joka liittyy suoraan vammaisuuteen ja on luonteeltaan ei-kaupallisia, siinä laajuudessa kuin kyseinen vamma tätä vaatii. Minkään unionin tuomioistuimelle toimitetussa asiakirja-aineistossa olevan seikan perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, että kaikki tuossa ensin mainitussa säännöksessä vahvistetut edellytykset olisivat täyttyneet pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa asiassa.
- 40 Lopuksi on huomautettava direktiivin 2001/29 5 artiklan 5 kohdasta, ettei siinä vahvisteta poikkeuksia ja rajoituksia, joista jäsenvaltiot voivat säätää muun muassa kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, vaan siinä vain täsmennetään tuon ensin mainitun säännöksen edeltävissä kohdissa vahvistettujen poikkeusten ja rajoitusten ulottuvuus.

41 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan tekijöillä ei ole oikeutta sallia tai kieltää sitä, että terveyskylpylälaitos, joka toimii liikeyrityksenä, välittää heidän teoksiaan lähettämällä tietoisesti televisio- tai radiovastaanottimien avulla signaalin kyseisessä laitoksessa oleviin potilaiden huoneisiin. Kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan e alakohdalla, 3 kohdan b alakohdalla ja 5 kohdalla ei ole vaikutusta tähän tulkintaan.

Toinen kysymys

42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään, onko direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että valvontajärjestö voi vedota siihen yksityisten oikeussubjektien välisessä riita-asiassa, jotta jäsenvaltion antamaa kyseisen säännöksen vastaista säännöstöä ei sovellettaisi.

43 Tässä yhteydessä on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edes sellaista direktiivin säännöstä, joka on selkeä, täsmällinen ja ehdoton ja jolla pyritään myöntämään yksityisille oikeussubjekteille oikeuksia tai asettamaan heille velvollisuuksia, ei voida soveltaa sellaisenaan yksinomaan yksityisten oikeussubjektien välisessä oikeudenkäynnissä (asia C-176/12, Association de médiation sociale, tuomio 15.1.2014, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut, että kun kansallisen tuomioistuimen ratkaistavana on asia, jossa vastakkain on ainoastaan yksityisiä oikeussubjekteja, sen on kansallisen oikeuden säännöksiä soveltaessaan otettava huomioon kansallisen oikeuden säännöt kokonaisuudessaan ja tulkittava niitä mahdollisimman pitkälle kyseessä olevan direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti direktiivillä tavoitellun päämäärän kanssa yhdenmukaisen ratkaisun aikaansaamiseksi (ks. vastaavasti em. asia Association de médiation sociale, tuomion 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Unionin tuomioistuin on kuitenkin täsmentänyt, että tällä kansallisen oikeuden direktiivin mukaista tulkintaa koskevalla periaatteella on tietyt rajat. Kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta tukeutua direktiivin sisältöön, kun se tulkitsee ja soveltaa asiaan liittyviä kansallisen oikeuden sääntöjä, rajoittavat yleiset oikeusperiaatteet, eikä se voi olla perustana kansallisen oikeuden contra legem -tulkinntalle (em. asia Association de médiation sociale, tuomion 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii asiassa C-188/89, Foster ym., 12.7.1990 annettuun tuomioon (Kok., s. I-3313, Kok. Ep. X. s. 499) viitaten toisen kysymyksensä perustelujen yhteydessä OSA:n kaltaisen valvontajärjestön todellista luonnetta, on lisäksi vielä todettava, ettei myöskään tällainen valvontajärjestö voisi vedota direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaan, jotta kyseisen säännöksen vastaista jäsenvaltion säännöstöä ei sovellettaisi, vaikka tuota samaa järjestöä olisi pidettävä valtion ilmentymänä.

47 Jos näin olisi, pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa tilanne ei näet olisi sellaisen yksityisen oikeussubjektin tilanne, joka vetoaa jäsenvaltiota vastaan jonkin direktiivin säännöksen välittömään oikeusvaikutukseen, vaan päinvastainen tilanne. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että direktiivillä ei sellaisenaan voida luoda velvoitteita yksityiselle oikeussubjektille eikä siihen näin ollen sellaisenaan voida vedota tällaista henkilöä vastaan (asia C-282/10, Dominguez, tuomio 24.1.2012, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei valvontajärjestö voi vedota siihen yksityisten oikeussubjektien välisessä riita-asiassa, jotta kyseisen säännöksen vastaista jäsenvaltion säännöstöä ei sovellettaisi. Tuomioistuimella, jonka käsiteltäväksi tällainen riita-asia on saatettu, on kuitenkin

velvollisuus tulkita mainittua säännöstöä mahdollisimman pitkälle tuon saman säännöksen sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti säännöksellä tavoitellun päämäärän kanssa yhdenmukaisen ratkaisun aikaansaamiseksi.

Kolmas kysymys

Tutkittavaksi ottaminen

- 49 OSA sekä Tšekin ja Itävallan hallitukset esittävät epäilynsä kolmannen kysymyksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisestä. Ennakkoratkaisupyynnöstä ei näet niiden mukaan ilmene, että Léčebné lázně olisi pyrkinyt tekemään sopimuksen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön kanssa. Kolmanteen kysymykseen annettavalla vastauksella ei myöskään ole mitään vaikutusta pääasian ratkaisuun. Olipa vastaus mikä hyvänsä, se ei voi vapauttaa Léčebné lázněä velvollisuudesta maksaa OSA:lle riidanalainen hyvitys.
- 50 Tässä yhteydessä on huomautettava, että kansallisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyynnö voidaan jättää tutkimatta ainoastaan, jos on ilmeistä, ettei pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. asia C-500/10, Belvedere Costruzioni, tuomio 29.3.2012, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Léčebné lázně vetoaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämässä kolmannessa kysymyksessä tarkoitettuihin säännöksiin väittääkseen, että OSA:n vaatimien maksujen määrä on liian suuri valvontajärjestöjen naapurivaltioissa perimiin maksuihin nähden.
- 52 Ei siis ole ilmeistä, ettei kolmannella kysymyksellä ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai että ongelma on luonteeltaan hypoteettinen.
- 53 Kolmas kysymys voidaan siis ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 54 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kolmannella kysymyksellään, onko direktiivin 2006/123 16 artiklaa sekä SEUT 56 ja/tai SEUT 102 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan tiettyjä suojattuja teoksia koskevien tekijänoikeuksien yhteishallinnointi kyseisen jäsenvaltion alueella vain yhdelle valvontajärjestölle ja estetään siten pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaista tällaisten teosten käyttäjää turvautumasta johonkin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön tarjoamiin palveluihin.
- 55 OSA kiistää sen, että mainitulla säännöstöllä estettäisiin pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaista suojattujen teosten käyttäjää turvautumasta johonkin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön tarjoamiin palveluihin.
- 56 Unionin tuomioistuimen tehtävänä ei kuitenkaan ole ottaa kantaa tähän seikkaan. Olettamana näet on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen

tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta (yhdistetyt asiat C-188/10 ja C-189/10, Melki ja Abdeli, tuomio 22.6.2010, Kok., s. I-5667, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

– Alustavat huomautukset

- 57 Koska sekä direktiivin 2006/123 16 artikla että SEUT 56 artikla ja sitä seuraavat artikkelit koskevat palvelujen tarjoamisen vapautta, on tutkittava, voidaanko OSA:n kaltaisen valvontajärjestön katsoa tarjoavan palvelua pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaiselle suojattujen teosten käyttäjälle. OSA ja unionin tuomioistuimelle huomautuksia esittäneet hallitukset ovat sitä mieltä, ettei näin ole.
- 58 Tässä yhteydessä on korostettava, että – kuten direktiivin 2006/123 4 artiklan 1 alakohdasta ilmenee – kyseisessä direktiivissä tarkoitettu palvelun käsite on yhteneväinen SEUT 57 artiklassa tarkoitettun käsitteen kanssa.
- 59 Valvontajärjestöjen toimintaan sovelletaan SEUT 56 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen sisältämiä palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä (ks. vastaavasti asia 22/79, Greenwich Film Production, tuomio 25.10.1979, Kok., s. 3275, 12 kohta; asia 7/82, GVL v. komissio, tuomio 2.3.1983, Kok., s. 483, Kok. Ep. VII, s. 47, 38 kohta ja yhdistetyt asiat C-92/92 ja C-326/92, Phil Collins ym., tuomio 20.10.1993, Kok., s. I-5145, Kok. Ep. XIV, s. I-385, 24 kohta).
- 60 Näin ei ole yksinomaan siltä osin kuin on kyse valvontajärjestön ja tekijänoikeuksien haltijan välisestä suhteesta, kuten edellä olevassa kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, vaan myös siltä osin kuin on kyse OSA:n kaltaisen valvontajärjestön ja pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaisen suojattujen teosten käyttäjän välisestä suhteesta.
- 61 Tällainen valvontajärjestö helpottaa näet kyseisen käyttäjän kannalta luvan saamista suojattujen teosten käyttöön ja tämän maksettavaksi kuuluvien maksujen suorittamista tekijänoikeuksien haltijoille, joten sen on katsottava tarjoavan palvelun myös tuolle samalle käyttäjälle.
- 62 Tässä yhteydessä ei myöskään ole suurtakaan merkitystä sillä – kuten komissio perustellusti väittää –, saako kyseinen tekijänoikeusjärjestö korvauksen mainitusta palvelusta tekijänoikeuksien haltijoilta vai suojattujen teosten käyttäjältä. SEUT 57 artiklassa ei nimittäin edellytetä, että palvelusta maksaa sen vastaanottaja (asia 352/85, Bond van Adverteerders ym., tuomio 26.4.1988, Kok., s. 2085, Kok. Ep. IX, s. 455, 16 kohta).
- 63 Tästä seuraa, että OSA:n kaltaisen valvontajärjestön on katsottava tarjoavan pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaiselle suojattujen teosten käyttäjälle ”palvelua” direktiivin 2006/123 4 artiklan 1 alakohdassa ja SEUT 57 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

– Direktiivin 2006/123 16 artiklan tulkinta

- 64 Siitä, sovelletaanko direktiivin 2006/123 16 artiklaa tällaiseen palveluun, on heti alkuun todettava, että kyseisen direktiivin 17 artiklan 11 alakohdan mukaan mainittua 16 artiklaa ei sovelleta tekijänoikeuksiin eikä lähioikeuksiin.
- 65 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa korostanut, on niin, että koska ainoastaan palvelut voidaan sulkea direktiivin 2006/123 16 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, kyseisen direktiivin 17 artiklan 11 alakohtaa on tulkittava siten, että sillä suljetaan tuon ensinnä mainitun säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle tämän tuomion 63 kohdassa tarkoitettu palvelu, joka koskee tekijänoikeuksia.

- 66 Tästä seuraa, että koska direktiivin 2006/123 16 artiklaa ei voida soveltaa, se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännöstölle.
- SEUT 56 artiklan tulkinta
- 67 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö voi estää pääasiassa kyseessä olevan kaltaista terveyskylpylälaitosta turvautumasta suojattujen teosten käyttäjänä toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön palveluihin.
- 68 Tällainen palvelu on valtioiden rajat ylittävä, joten SEUT 56 artiklaa sovelletaan (ks. vastaavasti em. asia *Bond van Adverteerders ym.*, tuomion 15 kohta).
- 69 Pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö, joka estää käytännössä tällaisen palvelun tarjoamisen, muodostaa palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksen (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat *Football Association Premier League ym.*, tuomion 85 kohta).
- 70 Tämä rajoitus voi olla perusteltu vain yleistä etua koskevista pakottavista syistä ja edellyttäen, että sillä voidaan taata sillä tavoiteltavan päämäärän saavuttaminen eikä se mene pidemmälle kuin on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. mm. em. yhdistetyt asiat *Football Association Premier League ym.*, tuomion 93 kohta).
- 71 Kuten OSA, unionin tuomioistuimelle huomautuksia esittäneet hallitukset ja komissio perustellusti väittävät, immateriaalioikeuksien suojaaminen on tällainen yleistä etua koskeva pakottava syy (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat *Football Association Premier League ym.*, tuomion 94 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 72 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella säännöstöllä, jolla OSA:n kaltaiselle valvontajärjestölle myönnetään suojattujen teosten yhtä ryhmää koskevien tekijänoikeuksien hallinnoinnin osalta monopoli kyseessä olevan jäsenvaltion alueella, on katsottava voitavan suojata immateriaalioikeuksia, koska sillä mahdollistetaan näiden oikeuksien tehokas hallinnointi sekä niiden noudattamisen tehokas valvonta kyseisellä alueella.
- 73 Siitä, mennäänkö tällaisella säännöstöllä pidemmälle kuin on tarpeen immateriaalioikeuksien suojaamista koskevan päämäärän saavuttamiseksi, on huomautettava, että – kuten unionin tuomioistuimelle esitetyistä huomautuksista ilmenee – pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö kuuluu tekijänoikeuksien maantieteellisesti rajatun suojaamisen asiayhteyteen, johon myös vastavuoroista edustusta koskevat sopimukset kuuluvat.
- 74 Näillä valvontajärjestöjen keskenään tekemillä sopimuksilla valvontajärjestöt vastavuoroisesti antavat toisilleen oikeuden myöntää alueella, josta ne vastaavat, vaadittavat luvat muiden järjestöjen jäsenten tekijänoikeudella suojattujen teosten julkiseen esittämiseen ja asettaa lupien saamiselle määrätyt edellytykset kysymyksessä olevalla alueella sovellettavien lakien mukaisesti (ks. vastaavasti asia 395/87, *Tournier*, tuomio 13.7.1989, Kok., s. 2521, Kok. Ep. X, s. 125, 17 kohta ja yhdistetyt asiat 110/88, 241/88 ja 242/88, *Lucazeau ym.*, tuomio 13.7.1989, Kok., s. 2811, 11 kohta).
- 75 Oikeuskäytännössä on tästä jo todettu, että valvontajärjestöjen välisillä vastavuoroista edustusta koskevilla sopimuksilla pyritään muun muassa sallimaan valvontajärjestöjen turvautuminen toisessa valtiossa ohjelmistonsa suojaamiseksi tässä valtiossa toimintaansa harjoittavan valvontajärjestön perustamaan organisaatioon ilman, että niiden olisi täydennettävä tätä organisaatiota omalla käyttäjien kanssa tehdyillä sopimusverkolla ja omalla paikallisella valvonnalla (ks. vastaavasti em. asia *Tournier*, tuomion 19 kohta ja em. yhdistetyt asiat *Lucazeau ym.*, tuomion 13 kohta).

- 76 Unionin tuomioistuimelle esitetyistä huomautuksista ei ilmene pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen välittämisen osalta, että unionin oikeuden nykytilassa olisi olemassa toinen menetelmä, jolla voitaisiin saavuttaa samantasoinen tekijänoikeuksien suoja kuin menetelmällä, joka perustuu kyseisten oikeuksien maantieteellisesti rajattuun suojaamiseen ja siis myös valvomiseen sellaisessa asiayhteydessä, johon pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö kuuluu.
- 77 Unionin tuomioistuimessa käydystä keskustelusta on lisäksi selvinnyt, että se, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa suojattujen teosten käyttäjän sallitaan valita vapaasti mikä tahansa unionin alueelle sijoittautunut valvontajärjestö saadakseen luvan käyttää suojattuja teoksia ja suorittaakseen hänen maksattavakseen kuuluvat maksut, johtaisi unionin oikeuden nykyvaiheessa huomattaviin valvontaongelmiin kyseisten teosten käytön ja maksettavien maksujen suorittamisen osalta.
- 78 Tässä tilanteessa ei voida katsoa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella säännöstöllä mentäisiin pidemmälle kuin on tarpeen tekijänoikeuksien suojaamista koskevan päämäärän saavuttamiseksi, koska se estää pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaista suojattujen teosten käyttäjää turvautumasta toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön tarjoamiin palveluihin.
- 79 Edellä esitetyn perusteella SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä tällaiselle säännöstölle.
- SEUT 102 artiklan tulkinta
- 80 Alustavasti on huomautettava ensinnäkin, että OSA:n kaltainen valvontajärjestö on yritys, johon sovelletaan SEUT 102 artiklaa (ks. vastaavasti asia 127/73, BRT ja Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs, tuomio 21.3.1974, Kok., s. 313, Kok. Ep. II, s. 201, 6 ja 7 kohta, ns. BRT II -tapaus).
- 81 Toiseksi on niin, että SEUT 106 artiklan 2 kohta, jossa on erityissääntöjä, joita sovelletaan yrityksiin, jotka muun muassa tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, ei estä soveltamasta SEUT 102 artiklaa OSA:n kaltaiseen valvontajärjestöön. Tällainen valvontajärjestö, jolle valtio ei ole antanut tehtävää ja joka huolehtii yksityisistä eduista, vaikka ne olisivat laissa suojeltuja teollis- ja tekijänoikeuksia, ei kuulu kyseisen ensin mainitun määräyksen soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. BRT II -tapaus, tuomion 23 kohta ja em. asia GVL v. komissio, tuomion 32 kohta).
- 82 Pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö voi sitä vastoin kuulua SEUT 106 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Tällaisella säännöstöllä näet myönnetään yksinoikeuksia OSA:n kaltaiselle valvontajärjestölle suojattujen teosten tiettyä ryhmää koskevien tekijänoikeuksien hallinnoinnin osalta kyseisen jäsenvaltion alueella ja estetään siis muita yrityksiä harjoittamasta kyseessä olevaa taloudellista toimintaa samalla alueella (ks. vastaavasti asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok., s. I-8089, 24 kohta).
- 83 SEUT 102 artiklan tulkinnasta tällaisessa asiayhteydessä on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pelkkä määräävän markkina-aseman luominen myöntämällä yksinoikeuksia SEUT 106 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ei sinänsä ole SEUT 102 artiklan vastaista. Jäsenvaltio rikkoo näihin kahteen määräykseen sisältyviä kieltoja ainoastaan, jos kyseinen yritys syyllistyy määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön jo pelkästään käyttäessään sille myönnettyjä yksinoikeuksia tai jos nämä oikeudet voivat johtaa tilanteeseen, jossa yritys joutuu käyttämään asemaansa tällä tavalla väärin (asia C-437/09, AG2R Prévoyance, tuomio 3.3.2011, Kok., s. I-973, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 84 Näin ollen pelkästään se, että jäsenvaltio myöntää OSA:n kaltaiselle valvontajärjestölle suojattujen teosten tiettyä ryhmää koskevien tekijänoikeuksien hallinnoinnin osalta monopolin kyseisen jäsenvaltion alueella, ei sinänsä ole ristiriidassa SEUT 102 artiklan kanssa.
- 85 Kuten ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, kolmannella kysymyksellä pyritään kuitenkin siihen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voisi ottaa kantaa siihen *Léčebné lázně* pääasiassa esittämään väitteeseen, jonka mukaan OSA:n vaatimat maksut ovat suhteettoman korkeita valvontajärjestöjen naapurivaltioissa vaatimiin maksuihin nähden.
- 86 Tästä on todettava, että OSA:n kaltainen valvontajärjestö, jolla on monopoli hallinnoida suojattujen teosten tiettyä ryhmää koskevia tekijänoikeuksia jäsenvaltion alueella, on määräävässä asemassa sisämarkkinoiden merkittävällä osalla SEUT 102 artiklassa tarkoitetulla tavalla (ks. vastaavasti asia C-52/07, *Kanal 5 ja TV 4*, tuomio 11.12.2008, Kok., s. I-9275, 22 kohta).
- 87 Jos kuitenkin ilmenee, että tällainen valvontajärjestö perii palveluistaan maksuja, jotka ovat huomattavasti suurempia kuin muissa jäsenvaltioissa perityt maksut, ja jos maksujen tasoa on vertailtu yhdenmukaisin perustein, tätä eroa olisi pidettävä indisiona SEUT 102 artiklassa tarkoitetusta määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä. Tässä tapauksessa kyseessä olevan valvontajärjestön olisi perusteltava tämä ero osoittamalla, että olosuhteet kyseisessä jäsenvaltiossa ja muissa jäsenvaltioissa poikkeavat objektiivisesti toisistaan (ks. vastaavasti em. asia *Tournier*, tuomion 38 kohta ja em. yhdistetyt asiat *Lucazeau ym.*, tuomion 25 kohta).
- 88 Samoin on todettava, että tällainen väärinkäyttö voisi käytännössä koostua liian korkean hinnan asettamisesta, joka ei ole kohtuullisessa suhteessa suorituksen taloudelliseen arvoon nähden (em. asia *Kanal 5 ja TV 4*, tuomion 28 kohta).
- 89 Jos kyse olisi tällaisesta väärinkäytöstä ja jos sen voitaisiin katsoa johtuvan kyseiseen valvontajärjestöön sovellettavasta säännöstöstä, mainittu säännöstö olisi, kuten tämän tuomion 83 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, lisäksi ristiriidassa SEUT 102 artiklan ja SEUT 106 artiklan 1 kohdan kanssa.
- 90 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, onko pääasiassa kyse mahdollisesti tällaisesta tilanteesta.
- 91 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2006/123 16 artiklaa sekä SEUT 56 ja SEUT 102 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan tiettyjä suojattuja teoksia koskevien tekijänoikeuksien yhteishallinnointi kyseisen jäsenvaltion alueella vain yhdelle valvontajärjestölle ja estetään siten pääasiassa kyseessä olevan terveyskylpylälaitoksen kaltaista tällaisten teosten käyttäjää turvautumasta toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön tarjoamiin palveluihin.
- 92 SEUT 102 artiklaa on kuitenkin tulkittava siten, että indisiona määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä on pidettävä sitä, että kyseinen ensin mainittu valvontajärjestö perii palveluistaan maksuja, jotka ovat huomattavasti suurempia kuin muissa jäsenvaltioissa perityt maksut, jos maksujen tasoa on vertailtu yhdenmukaisin perustein, tai sitä, että se asettaa liian korkeat hinnat, jotka eivät ole kohtuullisessa suhteessa suorituksen taloudelliseen arvoon nähden.

Oikeudenkäyntikulut

⁹³ Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan tekijöillä ei ole oikeutta sallia tai kieltää sitä, että terveystyökalulaitos, joka toimii liikeyrityksenä, välittää heidän teoksiaan lähettämällä tarkoituksellisesti televisio- tai radiovastaanottimien avulla signaalin kyseisessä laitoksessa oleviin potilaiden huoneisiin. Kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan e alakohdalla, 3 kohdan b alakohdalla ja 5 kohdalla ei ole vaikutusta tähän tulkintaan.**
- 2) **Direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö voi vedota siihen yksityisten oikeussubjektien välisessä riita-asiassa, jotta kyseisen säännöksen vastaista jäsenvaltion säännöstöä ei sovellettaisi. Tuomioistuimella, jonka käsiteltäväksi tällainen riita-asia on saatettu, on kuitenkin velvollisuus tulkita mainittua säännöstöä mahdollisimman pitkälle tuon saman säännöksen sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti säännöksellä tavoitellun päämäärän kanssa yhdenmukaisen ratkaisun aikaansaamiseksi.**
- 3) **Palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY 16 artiklaa sekä SEUT 56 ja SEUT 102 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jossa varataan tiettyjä suojattuja teoksia koskevien tekijänoikeuksien yhteishallinnointi kyseisen jäsenvaltion alueella vain yhdelle tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestölle ja estetään siten pääasiassa kyseessä olevan terveystyökalulaitoksen kaltaista tällaisten teosten käyttäjää turvautumasta toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen valvontajärjestön tarjoamiin palveluihin.**

SEUT 102 artiklaa on kuitenkin tulkittava siten, että indisiona määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä on pidettävä sitä, että kyseinen ensin mainittu tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö perii palveluistaan maksuja, jotka ovat huomattavasti suurempia kuin muissa jäsenvaltioissa perityt maksut, jos maksujen tasoa on vertailtu yhdenmukaisin perustein, tai sitä, että se asettaa liian korkeat hinnat, jotka eivät ole kohtuullisessa suhteessa suorituksen taloudelliseen arvoon nähden.

Allekirjoitukset